

Korupcijos samprata ir pasireiškimas Lietuvoje. Dovanų politika. Interesų konfliktai ir jų valdymas

LRSTT Antikorupcinio švietimo skyriaus
vyriausioji specialistė Rita Šikšnienė
2023-10-17

Turinys

- Korupcijos samprata
- Dovanų politika
- Interesų konfliktai ir jų valdymas
- Naudingi šaltiniai

A blurred background image showing several people in a meeting or office setting. They appear to be looking at documents or a screen. The image is out of focus, emphasizing the text overlay.

Korupcijos samprata

Korupcija – piktnaudžiavimas įgaliojimais siekiant naudos sau ar kitam asmeniui viešajame ar privačiame sektoriuje.

STAMBIOJI KORUPCIJA

dažniausiai susijusi su palankių sprendimų priėmimu tam tikroms interesų grupėms ar asmenims, įtaka valstybės politikai, teisinei sistemai, ekonomikai, siekiant asmeninių interesų ir naudos.

SMULKIOJI KORUPCIJA

gyventojų mokami neteisėti atlygiai valstybės tarnautojams, siekiant išvengti nuobaudų, biurokratinių procedūrų ar galimo sprendimų priėmimo vilkinimo, norint gauti viešąsias paslaugas.

Europos Komisijos Eurobarometro tyrimas

GYVENTOJŲ APKLAUSA LIETUVOJE

7%

įvardija per pastaruosius
12 mėnesių patyrę ar
tapę korupcijos atvejo
liudininkais

72%

mano, kad dovanoti dovaną,
daryti paslaugą arba duoti
pinigų už viešąją paslaugą
nėra priimtina

4%

nurodė davę kyšį sveikatos
sektoriuje per pastaruosius
12 mėnesių

22%

mano, kad politinių partijų
finansavimas yra pakankamai
skaidrus ir prižiūrimas

Labiausiai paplitusios korupcijos formos

Gyventojų nuomonė

Įmonių vadovų nuomonė

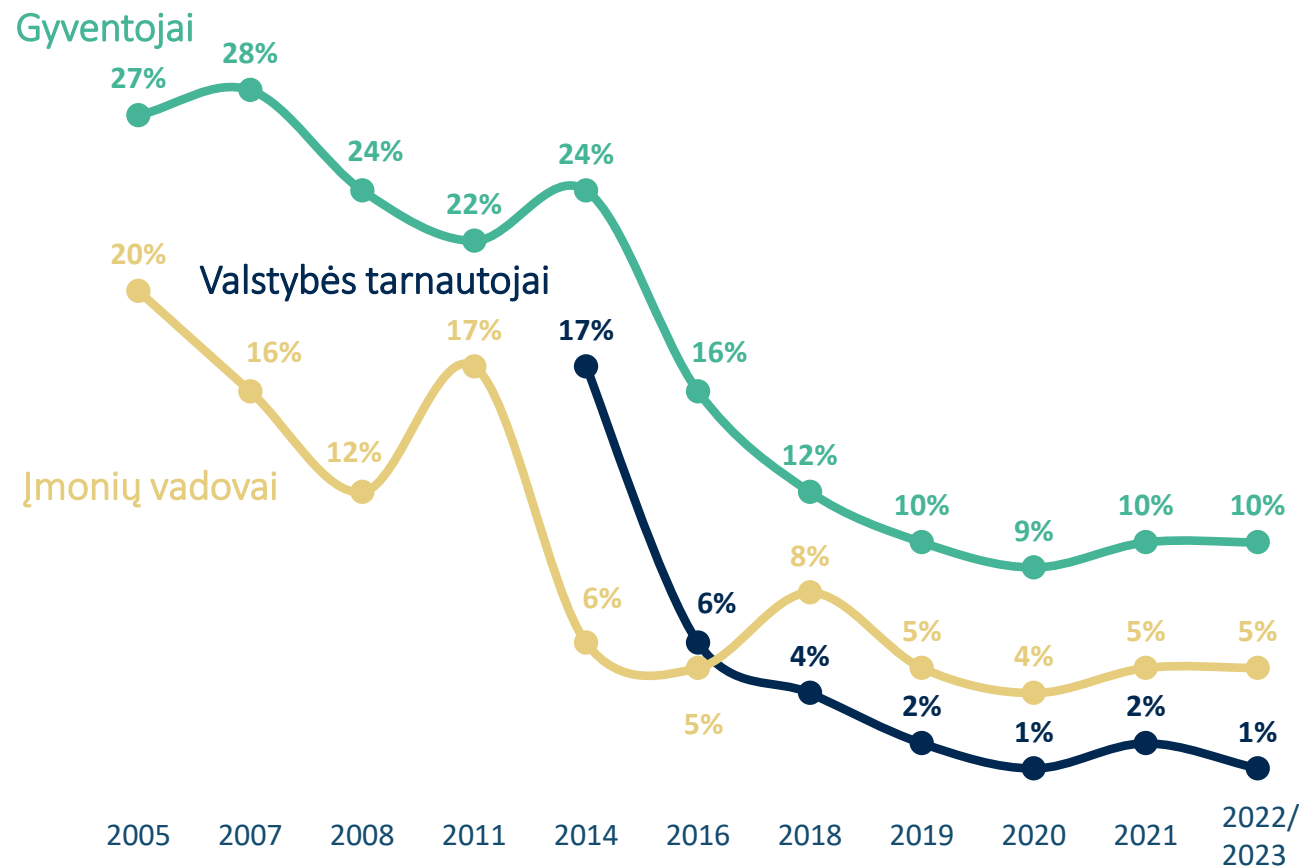
Valstybės tarnautojų nuomonė

Korupcinė patirtis

Korupcijos patirtis

Per pastaruosius 12 mėn. teko duoti kyšį

Kyšininkavimo indeksai: TOP 3

Dažniausiai kyšių iš gyventojų *reikalavo*: per 5 m. laikotarpį susidūrę su institucija respondentai

	2022/2023 m.	2021 m.	2020 m.	2016 m.	2011 m.
REPUBLIKINĖS LIGONINĖS / KLINIKOS*	22%	23%	16%	40%	52%
MIESTO, RAJONO LIGONINĖS*	18%	22%	15%	36%	47%
NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA**	14%	13%	13%	29%	-

Dažniausiai kyšių iš verslo atstovų *reikalavo*: per 5 m. laikotarpį susidūrę su institucija respondentai

	2022/2023 m.	2021 m.	2020 m.	2016 m.
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SKYRIAI / KOMISIJOS**	9%	7%	6%	-
SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRACIJOS**	7%	3%	1%	7%
STATYBŲ SKYRIAI**	6%	4%	8%	9%

*Institucijose, kur reikalus per penkerius metus tvarkė bent 100 respondentų

**Institucijose, kur reikalus per penkerius metus tvarkė 30-99 respondentai

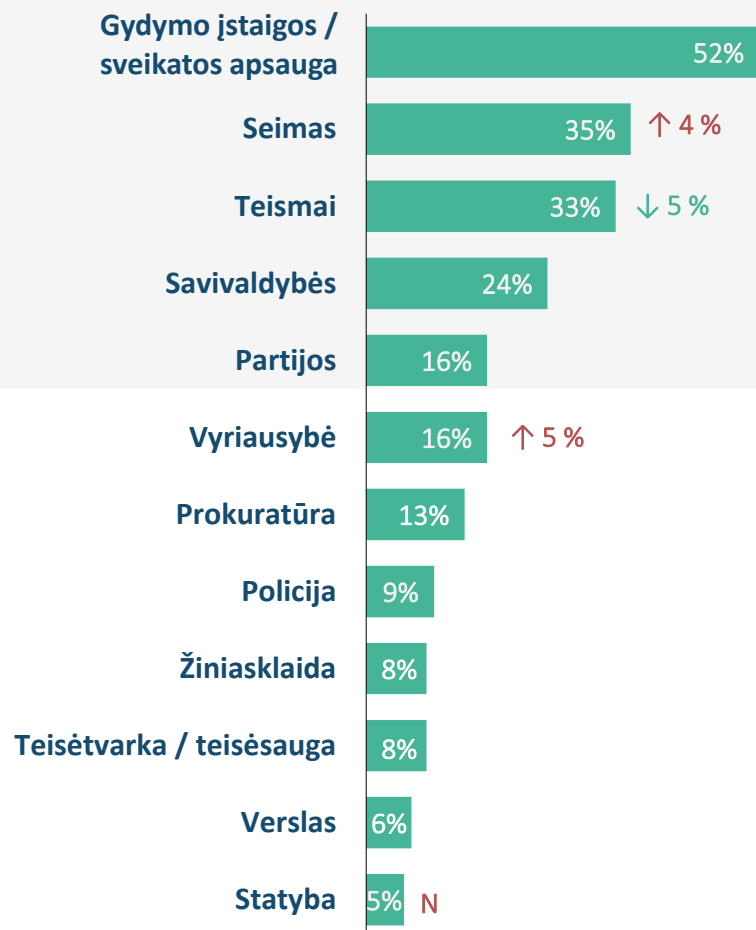
Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai

Korupcijos paplitimo institucijose vertinimas

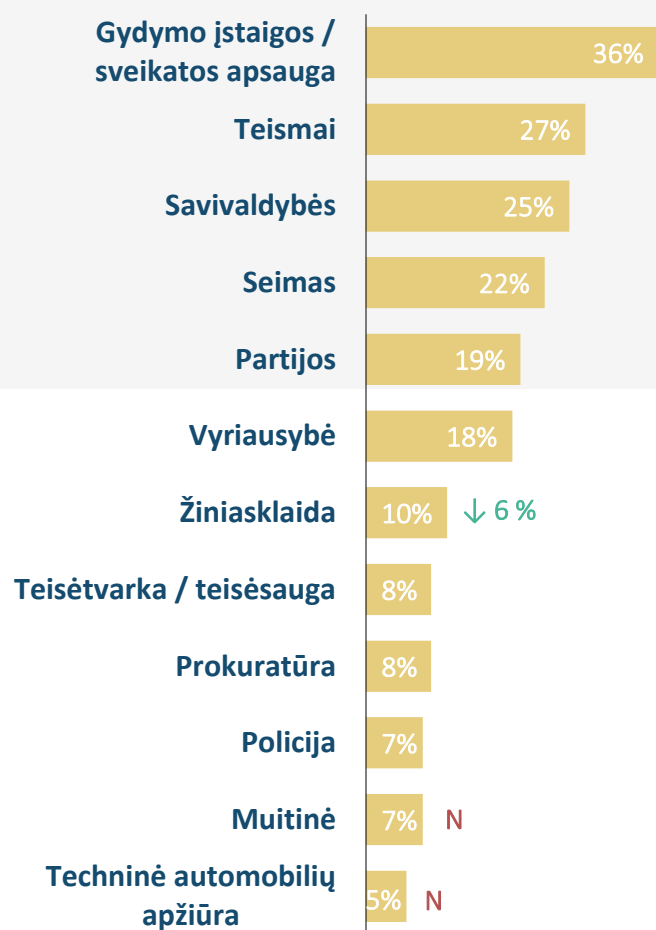
INSTITUCIJŲ / SRIČIŲ KORUMPUOTUMO VERTINIMAS

Įvardinkite 5 institucijas, kurios, jūsų nuomone, šiuo metu Lietuvoje yra labiausiai korumpuotos

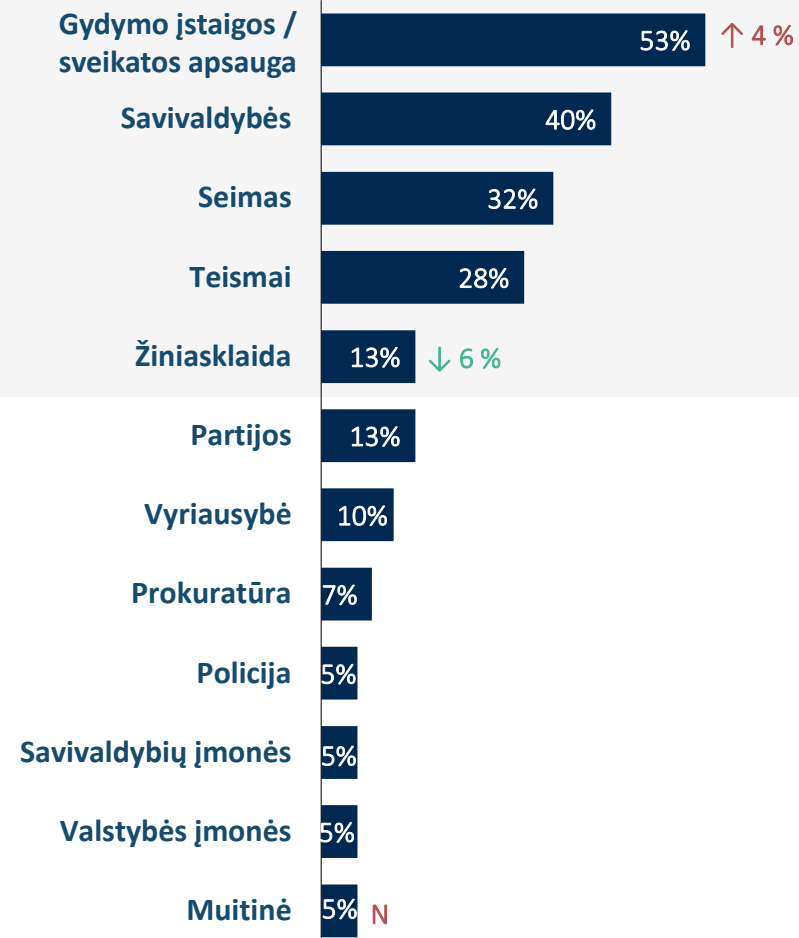
Gyventojų nuomonė

Įmonių vadovų nuomonė

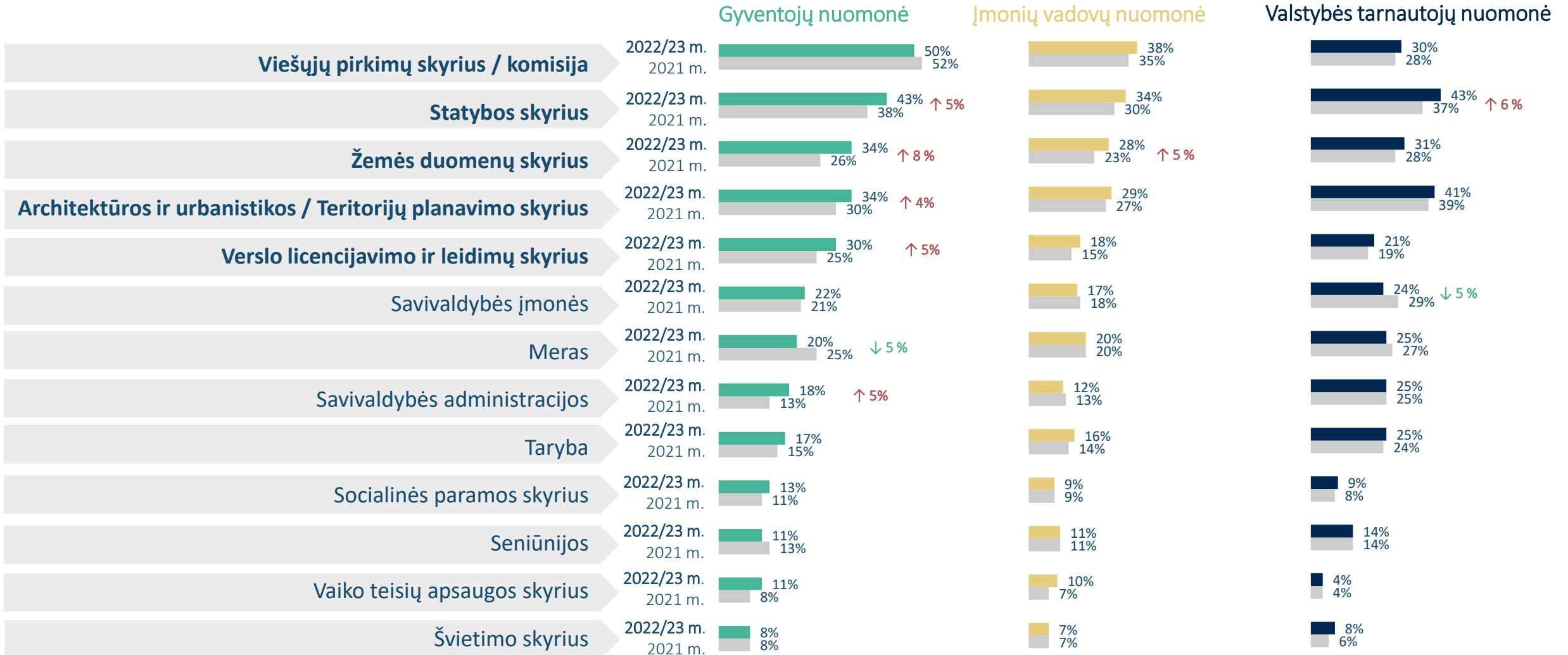
Valstybės tarnautojų nuomonė

Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai lyginant su 2021 m.

Savivaldybių institucijų korumpuotumo vertinimas

KORUPCIJA LABAI PAPLITUSI

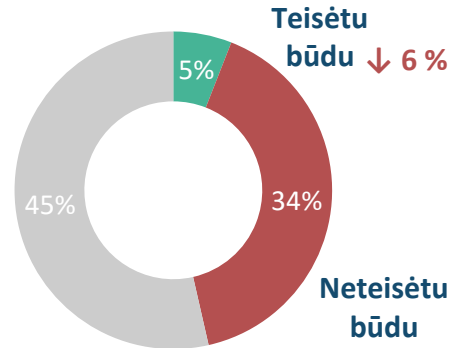
Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai, lyginant su 2021 m.

Sprendimų priėmimas: būdai

Kai asmenys ir organizacijos siekė daryti įtaką sprendimų priėmimui, teisės aktų leidybai, tai darė:

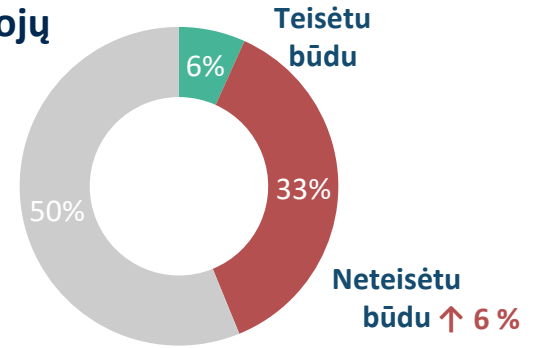
Įmonių vadovų nuomonė

Ir teisėtu, ir neteisėtu būdu

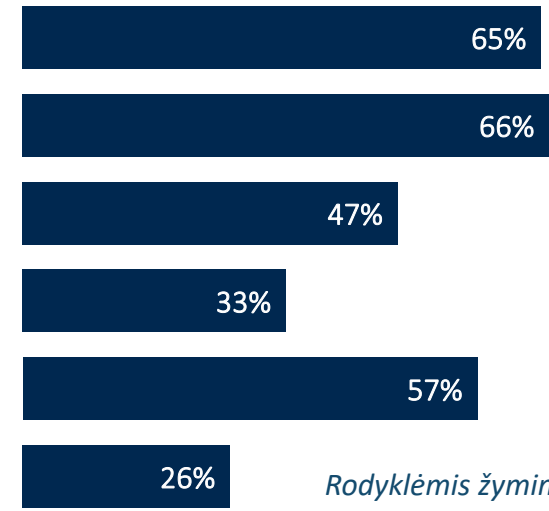
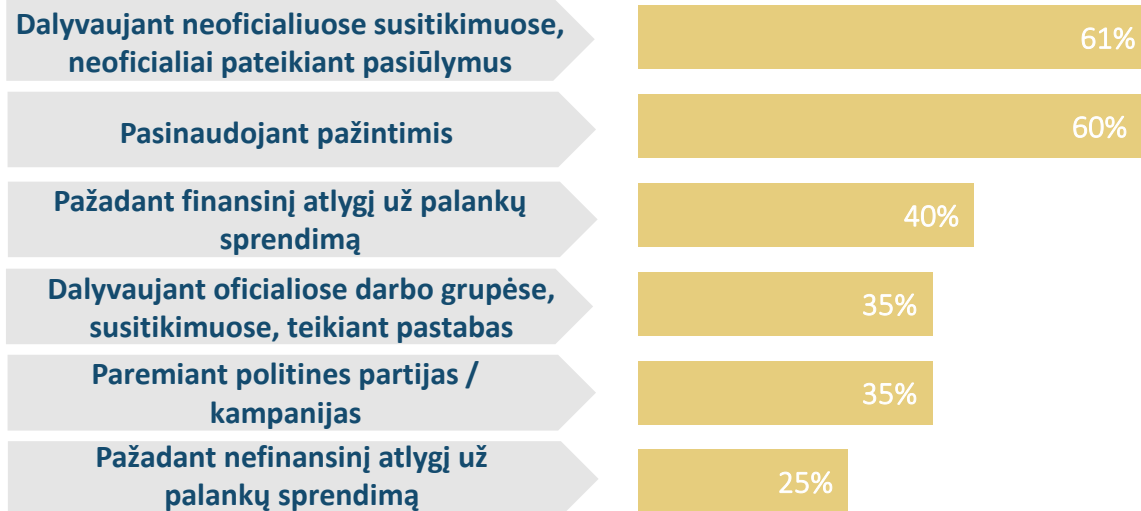

Valstybės tarnautojų nuomonė

Ir teisėtu, ir neteisėtu būdu

Būdai, kuriais dažniausiai siekiama daryti įtaką sprendimų priėmimui Lietuvoje

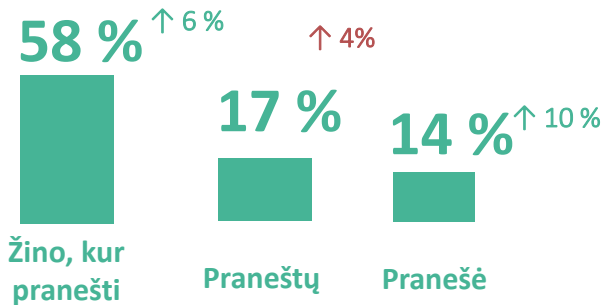
Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai, lyginant su 2021 m.

Pranešimo apie korupciją potencialas

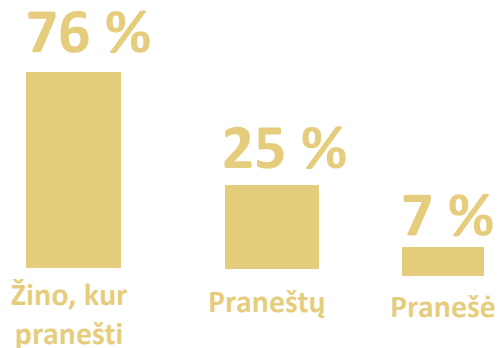
Pranešimas apie korupciją

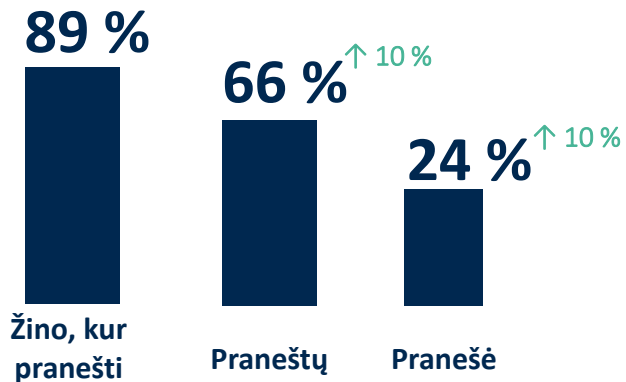
GYVENTOJAI

ĮMONIŲ VADOVAI

VALSTYBĖS TARNAUTOJAI

Nepranešimą pateisinančios priežastys

Prašau išsirinkti tris priežastis, kurios galėtų pateisinti nutylėjimą apie kyšio davimą ar paėmimą

Gyventojai

Įmonių vadovai

Valstybės tarnautojai

Rodyklėmis žymimi statistinę paklaidą peržengiantys pokyčiai, lyginant su 2021 m.

Pagrindinės priežastys, lemiančios korupcijos atsiradimą

Nesąžiningi
asmenys

Teisinio
reguliavimo
spragos

Sudėtingos ir
neaiškios
procedūros

Nepakankama
kontrolė

Neefektyvus
valdymas

Nepakankamas
viešumas

A blurred background image showing several people in a meeting or discussion. One person on the left is looking towards the center, while others on the right have their hands raised as if participating in a discussion or presentation. The overall scene is out of focus, emphasizing the text in the foreground.

Dovanos samprata. Dovanų politika

DOVANOS

Asmeninis lygmuo

Verslo lygmuo

Viešojo sektoriaus lygmuo

Dovanos / kyšio atpažinimas

1. Kodėl tai duodama man?
2. Kodėl turėčiau tai priimti?
3. Kas būtų, jei ši situacija būtų paviėšinta?

Valstybės valia išreikšta **įstatyme**. Viešojo sektoriaus organizacijose turi būti **vadovo nustatyta tvarka** dėl dovanų įvertinimo, saugojimo.

Kas yra dovanų politika?

Dovanų politika yra organizacijos **kultūros bei rizikų valdymo dalis**, įgyvendinanti etikos principus, užtikrinanti „skaidrumo higieną“ ir sauganti reputaciją.

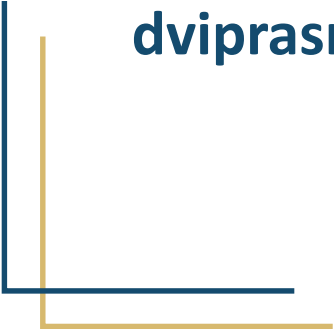

Situacijos pavyzdys

Verslininkas nuolat vėluoja, nors ir nežymiai, pateikti dokumentus apie savo bendrovės veiklą ją kontroliuojančiai valstybės (ar savivaldybės) institucijai. Be to, bendrovės atskaitomybės dokumentai užpildomi nesilaikant tam tikrų formalių reikalavimų.

Viešai demonstruodamas, kad „gailisi“ ir tarsi „atsiprašydamas“ už tokį savo elgesį ir tikėdamasis, jog dokumentus priimanti valstybės (ar savivaldybės) institucija daromų aplaidžių veiksmų nevertins kaip pažeidimo, į situaciją pažvelgs „žmogiškai“, „nebiurokратиškai“, priimamajame kartu su dokumentais verslininkas palieka saldinių dėžutę ir gėlių puokštę.

Prieš teikiant ar priimant dovanas įvertiname:

- **dovanos įteikimo aplinkybes** (priežastis, vieta, laikas, būdas, dovanos pobūdis);
 - **dovanos vertę** (ypač jei ji akivaizdžiai didesnė);
 - **dovanojimo dažnumą ir periodiškumą**;
 - dovaną teikiančio asmens ketinimus **Jūsų atžvilgiu**;
 - ar su dovanotoju nesielgėte **dviprasmiškai**;
 - **galimus įsipareigojimus** dovanotojui (apdovanotajam);
 - ar gali tekti priėmus (įteikus) dovaną **nusišalinti nuo tarnybinių klausimų**;
 - ar Jums nekeltų jokie **psichologinio diskomforto** dovanos gavimo (įteikimo) fakto paviešinimas;
 - ar esate pasirengę **skaidriai deklaruoti dovaną ir jos šaltinį**.
-

Priimti dovanas draudžia (1)

Civilinis kodeksas

6.470 straipsnis. Galėjimas dovanoti ir galėjimas priimti dovanas

4. (Neteko galios nuo 2006-07-14).

5. **Draudžiama priimti dovanas** politikams, valstybės ir savivaldybių pareigūnams ir kitokiems valstybės tarnautojams ir jų artimiesiems giminaičiams, **kai tai susiję su politiko, pareigūno ar valstybės tarnautojo tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis.**

Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas

13 straipsnis. Dovanų ar paslaugų priėmimo apribojimai

1. Deklaruojantis asmuo ar jam artimas asmuo **negali priimti dovanų ar paslaugų, jeigu tai susiję su deklaruojančio asmens tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis.**

Priimti dovanas draudžia (2)

Valstybės tarnybos įstatymas

3 straipsnis. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai.

Darbo kodeksas

24 straipsnis. Sąžiningumo ir bendradarbiavimo principų įgyvendinimas.

Valstybės politikų elgesio kodeksas

4 straipsnis. Valstybės politikų elgesio principai.

Lobistinės veiklos įstatymas

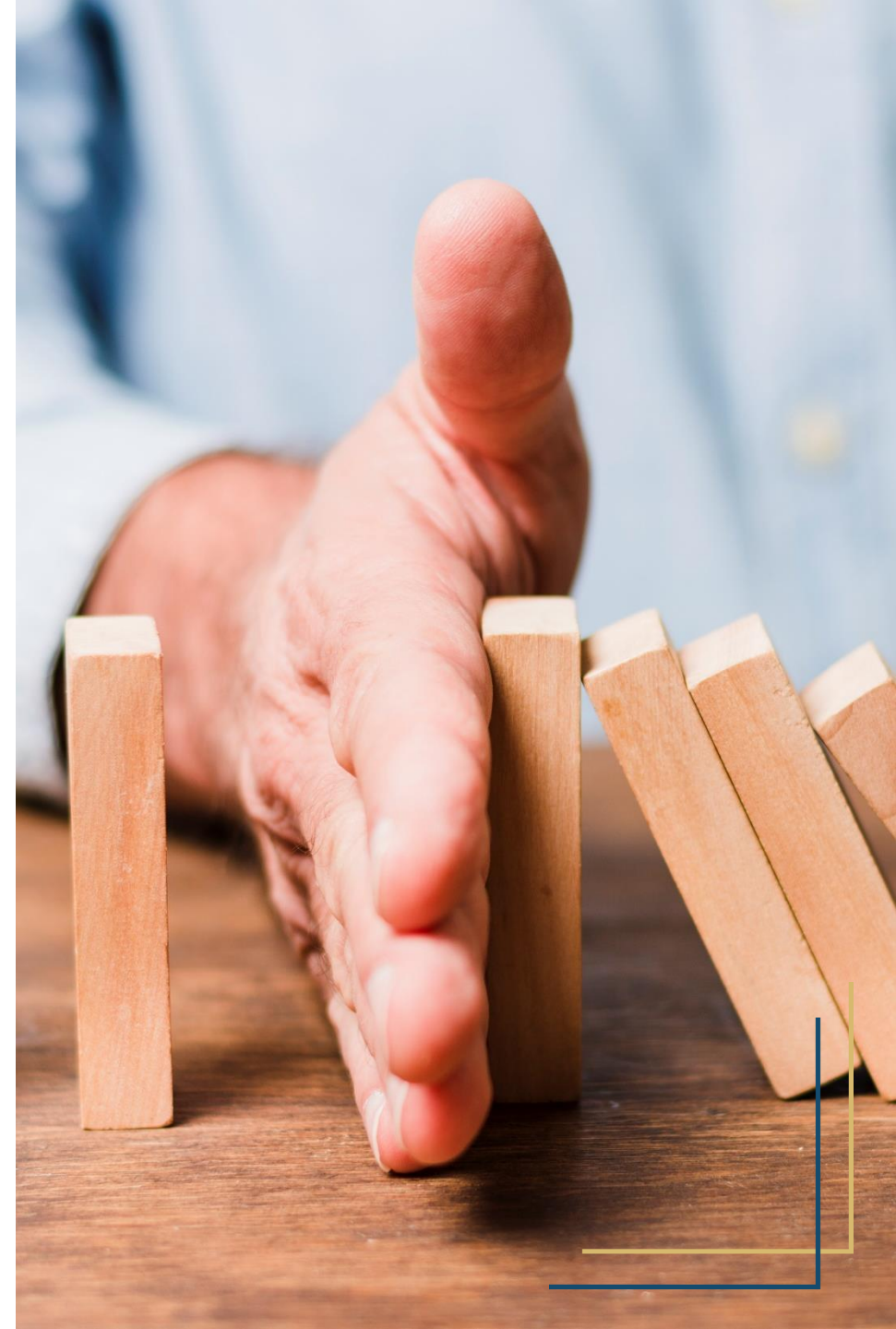
5 straipsnis. Asmenims, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, draudžiama iš lobistų priimti dovanas ar kitokį atlygį.

VTEK 2020-03-12 sprendimas Nr. KS-40

Rekomendacinės gairės dėl dovanų ir paslaugų priėmimo apribojimų.

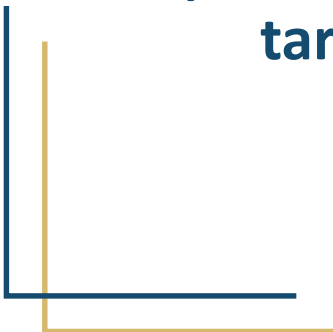
Instituciniai (vidiniai) teisės aktai

Etikos taisyklės, etikos kodeksas, skaidrumo / korupcijos prevencijos politika ir pan.

Išimtys: leidžiamos dovanos

- Pagal Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 13 straipsnio 2 dalį apribojimai netaikomi dėl ne didesnės negu 150 eurų vertės dovanų, gautų pagal:
 - 1) **tarptautinį protokolą;**
 - 2) **tradicijas;**
 - 3) **priimant reprezentacines dovanas;**
 - 4) **kai paslaugomis yra naudojamasi tarnybiniais tikslais.**
- **Kai dovanos vertė viršija 150 eurų, ši dovana yra laikoma valstybės ar savivaldybės nuosavybe.**
- Tokia dovana įvertinama ir saugoma institucijos ar įstaigos vadovo nustatyta tvarka.

Su dovanomis susiję mitai

- Kyšis yra tik tuomet, kai duodama **prieš veiksmų atlikimą** arba jų metu, o jei **po veiksmų atlikimo** – tai dovana.
 - **Kyšis – tik pinigai**, visa kita yra dovanos ar padėka.
 - Jei pareigas atlieki mandagiai, **priimi tik teisėtus sprendimus**, kliento dovaną priimti gali.
 - Jei pas mane rado kyšį, bet aš jo **neliečiau arba nesitariau**, kad jį atneštų, tuomet esu nekaltas.
 - Priimti paliktas dovanas galima, jei **nežinoma kaip ar nemandagu atsakyti** dovanotojui.
-

A blurred background image showing several people in a meeting or conference room. They are seated around a table, and their hands are visible, suggesting an active discussion or presentation. The image is out of focus, emphasizing the text in the foreground.

Interesų konfliktai

Aktualios sąvokos

Interesų konfliktas – situacija, kai deklaruojantis asmuo, atlikdamas tarnybines pareigas ar vykdydamas tarnybinį pavedimą, turi priimti ar dalyvauti priimant sprendimą arba įvykdyti pavedimą, kurie susiję ir su jo privačiais interesais.

Viešieji interesai – visuomenės suinteresuotumas, kad deklaruojantys asmenys visus sprendimus priimtų nešališkai ir teisingai.

Aktualios sąvokos

Su interesų konfliktais yra tiesiogiai susiję ir šie korupciniai reiškiniai:

- **nepotizmas** – savo šeimos narių, giminaičių, sugyventinių, partnerių globa ir protegavimas, naudojantis einamomis pareigomis, vardu ir galia;
- **klientelizmas** – galia grindžiami politiniai santykiai ir sprendimų priėmimo procedūros;
- **kronizmas** – draugų ir bičiulių protegavimas.

ATĖJAU, PASPAUDŽIAU, DEKLARAVAU.

Privačių interesų deklaravimo atmintinė

DEKLARUOJU VISADA

Savo ir sutuoktinio, sugyventinio, partnerio:

- › Darbovietę (-es) ir pareigas
- › Juridinius asmenis, kurių veiklai galiu (arba gali mano antroji pusė) daryti lemiamą įtaką akcijų suteikiamais balsais ar turimomis teisėmis

DEKLARUOJU, JEI TAI GALI KELTI MAN INTERESŲ KONFLIKTĄ

Savo arba artimųjų: /

- › narystę ar (ir) einamas pareigas juridiniuose asmenyse (išskyrus narystę politinėse partijose ir profesinėse sąjungose)
- › dalyvavimą juridiniame asmenyje. Taip pat pažymiu, jeigu šis dalyvauja mano darbovietės ar jai pavaldaus juridinio asmens viešuosiuose pirkimuose arba projektuose, finansuojamuose ES, tarptautinių organizacijų ar užsienio valstybių, arba Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai projektuose

Savo ir sutuoktinio, sugyventinio, partnerio:

- › ryšius su juridiniais ir fiziniais asmenimis sudarius sandorį (per pastaruosius 12 mėnesių iki deklaracijos pateikimo dienos), kurio vertė didesnė negu 3 000 eurų, įskaitant individualios veiklos sandorius

Savo, artimųjų arba kitų asmenų: /

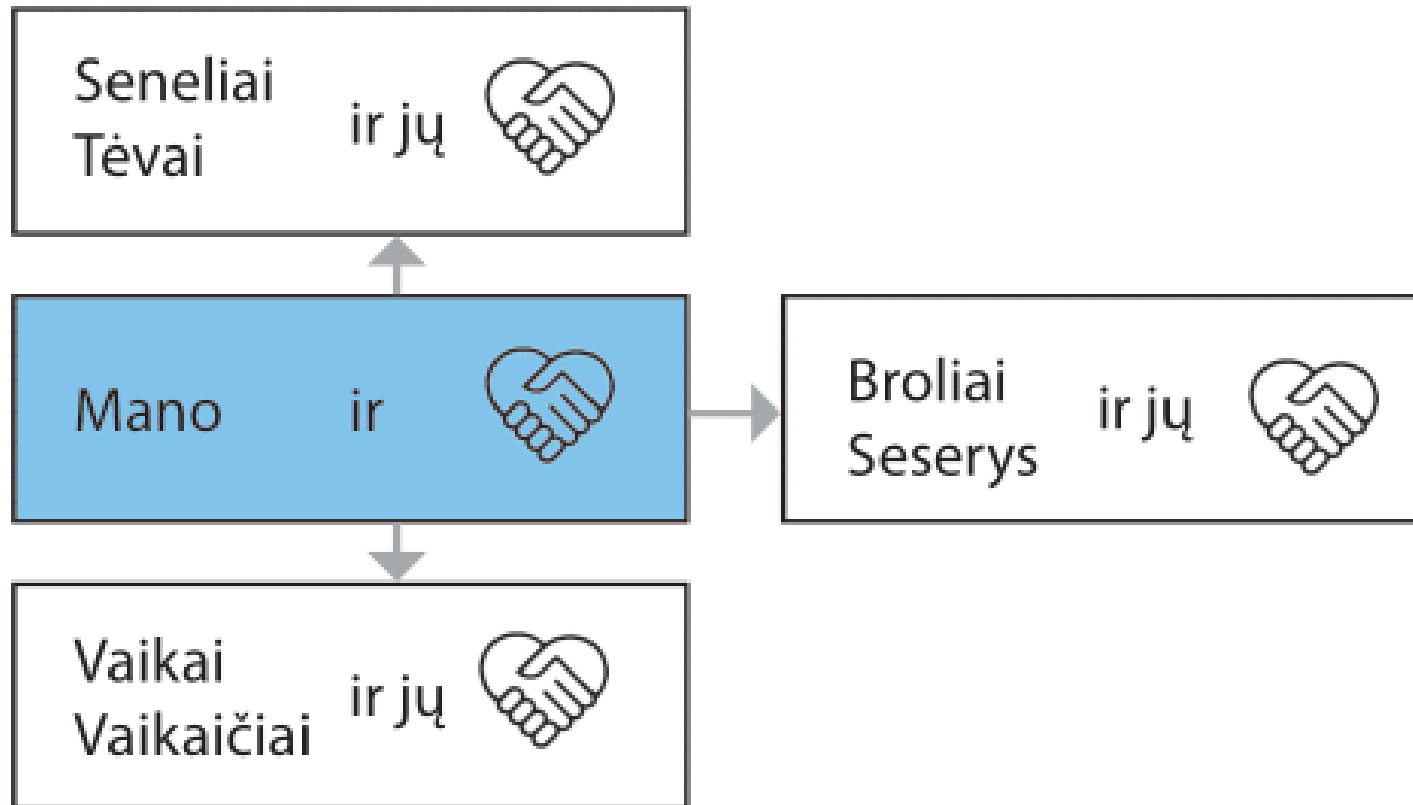
- › duomenis, dėl kurių man gali kilti interesų konfliktas

NEDEKLARUOJU

- › Su artimais asmenimis susijusių duomenų, kurie man objektyviai negali būti žinomi

Artimi asmenys () interesų derinimo prasme yra:

Galimas

Valstybės tarnyboje dirbantis asmuo turi privačių interesų, dėl kurių, eidamas tarnybines pareigas, ateityje neabejotinai turės priimti sprendimus ar dalyvauti juos priimant.

Realus

Valstybės tarnyboje dirbantis asmuo, tarnybinių klausimą, susijusį su turimais privačiais interesais, asmuo turi spręsti esamu metu – „čia ir dabar“.

Situacijų pavyzdžiai

Realus interesų konfliktas

Valstybės tarnautojas artimiausio atestacijos komisijos posėdžio metu būdamas vienas iš komisijos narių turės spręsti klausimą dėl savo sutuoktinio perkėlimo į aukštesnes pareigas.

Galimas interesų konfliktas

Savivaldybės tarnautojo brolis / sesuo vadovaudamas vienai privačiai įmonei ruošiasi teikti paraišką dalyvauti savivaldybės organizuojamame viešajame pirkime.

Interesų konfliktų prevencijos esmė
– dirbančio asmens, šiam esant
galimo ar realaus interesų konflikto
situacijoje, elgesio (veiksmų)
kontrolė.

Dauguma darbuotojams kylančių
interesų konfliktų yra prognozuojami,
juos galima iš anksto numatyti ir,
imantis atitinkamų prevencinių
priemonių, nesunkiai suvaldyti.

Kaip atpažinti interesų konfliktą?

1. Asmens vidinis diskomfortas;
2. Situacijos vertinimas iš šalies.

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO): nors interesų konfliktas pats savaime dar nėra korupcija, ji neišvengiamai atsiranda ten, kur konfliktai tarp valstybės tarnautojų privačių interesų ir viešųjų pareigų sprendžiami netinkamai arba nesprenžiami apskritai.

Esant tokiai padėčiai visuomenė nustoja tikėti ir pasitikėti valdžia.

**Privatus
interesas**

**Priimtas
sprendimas**

**Įstatymo
pažeidimas**

Privačių interesų deklaravimo sistema veikia trimis lygmenimis:

- 1. asmeniniu** (deklaruojančio asmens);
- 2. instituciniu** (institucijų ar organizacijų vadovų, padalinių vadovų, institucijos kolektyvo);
- 3. visuomeniniu** (žiniasklaidos priemonių, visuomeninių organizacijų ir visuomenės).

Kaip asmeniui suvaldyti interesų konfliktą?

- 1.** Pranešti apie interesų konfliktą;
- 2.** Nusišalinti ir nedalyvauti jokiose procedūrose.

Kaip vadovui ar jo įgaliotam atstovui suvaldyti interesų konfliktą?

- 1.** Priimti darbuotojo nusišalinimą ir įpareigoti kitą asmenį atlikti nusišalinusiajam interesų konfliktą keliamas užduotis;
- 2.** Vadovaujantis VTEK nustatytais kriterijais nepriimti pareikšto nusišalinimo ir įpareigoti toliau atlikti tarnybines pareigas;
- 3.** Nušalinti asmenį nuo tarnybinių pareigų atlikimo.

A blurred background image showing several people in a meeting or conference room. They appear to be engaged in a discussion, with some hands raised as if gesturing. The image is out of focus, emphasizing the text in the foreground.

Interesų konfliktų prevencija

Kaip atpažinti interesų konfliktą?

- 1) Psichologinis diskomfortas sprendžiant tam tikrus klausimus;
 - 2) Visuomenės nuomonė;
 - 3) Sprendimas susijęs su:
 - ✓ Šeimos (giminės) ar nuosavu **verslu**;
 - ✓ Turimomis bendrovių ir įmonių **akcijomis** (dalimis, pajais);
 - ✓ **Profesine veikla**: darbu kitose įmonėse, įstaigose ir organizacijose, individualiu užimtumu (autorinėmis sutartimis);
 - ✓ **Naryste, ryšiais ir pareigomis** įmonėse, įstaigose ir organizacijose ar fonduose;
 - ✓ **Finansiniais ar moraliniais įsipareigojimais** (skola) kitiems asmenims, kitais civiliniais santykiais;
 - ✓ Gautomis (jiems suteiktomis) **dovanomis ir paslaugomis**;
 - ✓ Priešiškumu (**ginču ar konkurencija**) kitų asmenų ar grupių atžvilgiu;
 - ✓ Artimų (Jums svarbių) asmenų **darbu toje pačioje institucijoje**;
 - ✓ **Ketinimais**, susijusiais su **naujo darbo paieškoms**, derybomis su būsimuoju darbdaviu.
-

Vyriausioji
tarnybinės etikos
komisija

VTEK rekomenduoja nusišalinti nuo sprendimų rengimo, svarstymo ar priėmimo dėl institucijoje dirbančių artimųjų asmenų:

- priėmimo į darbą;
- perkėlimo į kitas pareigas;
- tarnybinių komandiruočių;
- kvalifikacijos kėlimo;
- atostogų;
- priedų, priemokų prie tarnybinio atlyginimo skyrimo;
- skatinimo tarnyboje;
- nuobaudų skyrimo;
- leidimų dirbti kitą darbą;
- tarnybinių pavedimų, susijusių su privačiais artimųjų asmenų interesais, atlikimo;
- kitų tarnybos klausimų, susijusių su privačiais artimųjų asmenų interesais, sprendimo.

Vadovų pareigos ir atsakomybė

Kontroliuoti deklaracijas

Atlikti nuolatinę darbuotojų privačių interesų deklaracijų turinio kontrolę;

Spręsti dėl nušalinimo

Patenkinti pareikštą nusišalinimą, arba pačiam nušalinti asmenį;

Teikti rekomendacijas

Parengti ir teikti išankstines rašytines rekomendacijas, kaip darbuotojai privalo elgtis kiekvienu konkrečiu atveju.

Gerosios praktikos pavyzdys

Lietuvos transporto saugos administracijos **viešų ir privačių interesų valdymas**

- **Patvirtintas elgesio kodeksas ir nulinės tolerancijos korupcijai politika** – tiek vadovai, tiek darbuotojai viešai įsipareigoja netoleruoti nusižengimų ir aplaidumo.
- **Visi be išimties LTSA darbuotojai deklaruoja privačius interesus** (valstybės tarnautojai ir darbuotojai dirbantys pagal darbo sutartį).
- **Papildomos priemonės** užtikrinančios interesų valdymo mechanizmą – **darbuotojo anketa** (elektroninę jos formą pildo naujai priimti darbuotojai) ir **privačių interesų deklaracijų registras**.
- **Registruojami ir viešai skelbiami vadovaujančių ir pirkimus vykdančių asmenų susitikimai su išorės subjektais.**

A blurred background image showing several people in a meeting or collaborative work environment. They appear to be looking at documents or a screen. The image is out of focus, emphasizing the text overlay.

Praktinė dalis

Užduotis

Pasirinkite, kuriose iš žemiau pateiktų situacijų gali būti įžvelgiamas privatus interesas keliantis interesų konfliktą:

1. Savivaldybės viešosios tvarkos tarnautojas gauna skundą dėl jo vaikystės draugo, su kuriuo nebebendrauja jau daug metų, padaryto viešosios tvarkos pažeidimo;

[Taip/**Ne**]

2. Ministerijos viešųjų pirkimų komisijos narys turi balsuoti dėl sutarties tarp jo atstovaujamos ministerijos ir bendrovės, kurios akcininke yra jo žmona, sudarymo;

[**Taip**/Ne]

Užduotis

3. Valstybės įmonės direktoriaus pavaduotojas sprendžia klausimą dėl paramos skyrimo paramos gavėjams, tarp kurių yra asmens gyvenančio kaimynystėje vadovaujama viešoji įstaiga;

[Taip/**Ne**]

4. Biudžetinės įstaigos vadovas turi atrinkti tinkamiausią kandidatą į jo vadovaujamos įstaigos laisvą darbo vietą, o tarp galimų kandidatų yra įtraukta jo marta.

[**Taip**/Ne]

2. Užduotis

- Nepotizmas pasireiškia sprendžiant „kasdienius“ tarnybos klausimus dėl priedų, priemonų skyrimo, komandiruočių ir pan.

[**Tiesa**/Melas]

- Nepotizmas pasireiškia tik tada, kai priimamas artimam asmeniui naudingas sprendimas.

[Tiesa/**Melas**]

- Nepotizmas pasireiškia tik tada, kai artimus asmenis sieja tiesioginis tarnybinis pavaldumas.

[Tiesa/**Melas**]

- Nepotizmas pasireiškia net kai sprendimo priėmimo procedūros „išskaidytos“ į daugelį etapų, o jį priimant dalyvauja ir nesuinteresuoti asmenys.

[**Tiesa**/Melas]

A blurred background image showing several people in a meeting or office setting. They appear to be looking at a document or screen. The image is out of focus, emphasizing the text in the foreground.

Šiek tiek apie lobizmą

Aktualios sąvokos

1. Asmenys, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, – Respublikos Prezidentas, Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nariai, viceministrai, Vyriausybės, ministerijų kancleriai, parlamentinių politinių partijų vadovai, merai, savivaldybių tarybų nariai, savivaldybių administracijų direktoriai ir jų pavaduotojai, kiti valstybės tarnautojai, valstybės pareigūnai ir kiti asmenys, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir juos priimant.

Aktualios sąvokos

2. Lobistas – fizinis asmuo, juridinis asmuo arba kita organizacija ar jų padalinys, vykdančys lobistinę veiklą.

3. Lobistinė veikla – fizinio asmens, juridinio asmens arba kitos organizacijos ar jų padalinio veiksmai, kuriais siekiama daryti įtaką šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims, kad lobistinės veiklos užsakovo ar lobistinės veiklos naudos gavėjo interesais būtų priimami arba nepriimami teisės aktai.

5 žingsniai skaidraus lobizmo link viešajam sektoriui

- 1 Nevenk lobistų.** „Tas, kuris žino tik savuosius argumentus, žino mažai“, – yra sakęs dar Džonas Stiuartas Milis. Lobistai gali pateikti netikėtų pasiūlymų, kaip patobulinti vieną ar kitą šalies gyvenimo sritį, suteikti ekspertinės informacijos, perteikti įvairių visuomenės grupių požiūrį į šalyje vykstančius procesus, o lobistinė veikla Lietuvoje legali jau 20 metų, todėl išklausti lobistų pasiūlymus yra ne tik teisėta, bet ir naudinga.
- 2 Įvertink, ar tai lobizmas.** Jei asmuo, neįvardydamas konkrečių siūlymų keisti teisės aktą, išdėsto problemas bendrais bruožais, siūlo pasikalbėti ar padiskutuoti bendromis temomis arba pristato mokslinius tyrimus – tai ne lobistinė veikla. Jei asmuo pateikia konkrečius siūlymus (žodžiu, raštu ar elektroninėmis priemonėmis) dėl konkretaus teisės akto – tik tokia veikla yra lobistinė.
- 3 Patikrink, ar lobistas įregistruotas.** Konkrečius pasiūlymus dėl konkretaus teisės akto gali teikti tik oficialiame lobistų sąrašė esantis asmuo (tikrink sistemoje SKAIDRIS*, adresu vtek.lt). Priešingu atveju būtinai apie tai pranešk Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai: vtek@vtek.lt

4

Deklaruok, jei tai lobizmas. Gautus konkrečius pasiūlymus dėl kiekvieno konkretaus teisės akto privalai deklaruoti per 7 dienas. Valstybės politikai, viceministrai, Vyriausybės ir ministerijų kancleriai, savivaldybių administracijų direktoriai ir jų pavaduotojai bei parlamentinių politinių partijų vadovai tai daro per SKAIDRIS; valstybės pareigūnai, kiti valstybės tarnautojai ir asmenys, dalyvaujantys rengiant, svarstant, priimant teisės aktų projektus, deklaruoja vadovo nustatyta tvarka vadovui ar jo įgaliotam atstovui.

5

Primink kolegoms, kad lobistinė veikla prisideda prie demokratijos stiprinimo ir paragink juos žengti šiuos 5 žingsnius skaidraus lobizmo link.

**SKAIDRIS – Skaidrių teisėkūros procesų informacinė sistema
Adresas internete – vtek.lt*

A blurred background image showing several people in a meeting or collaborative work environment. They appear to be looking at a screen or document, with their hands and faces slightly out of focus.

Naudingi šaltiniai

STT E. mokymo platforma

- Viešajam ir privačiam sektoriams bei visuomenei
- Pasiekama bet kur ir bet kada
- Aktualiausia informacija vienoje vietoje
- Išduodami sertifikatai liudijantys kvalifikacijos kėlimą
- Nemokama

Daugiau informacijos – emokymai.stt.lt

Statistika (2021 rugsėjis – 2023 rugsėjis)

40 282
vartotojų

58 891
sertifikatų

Mokymų temos:

- Korupcijos samprata,
- Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos,
- Interesų konfliktai,
- Dovanų politika,
- Pranešėjų apsauga,
- Viešieji pirkimai,
- Sveikatos apsauga,
- Savivalda,
- Tarptautinis papirkinėjimas,
- Foreign bribery (Tarptautinis papirkinėjimas, *anglų k.*),
- Privatus sektorius,
- Personalo patikimumo užtikrinimas,
- Nacionalinė antikorupcinė sistema,
- Korupcijos prevencija visuomenei.

Išaiškinimai apie interesų derinimą viešajame sektoriuje

Informacija suskirstyta pagal Įstatymo straipsnius (kategorijas)

Pasirinkite kategoriją

Vyriausioji
tarnybinės etikos
komisija

Paieška
pagal
raktinius
žodžius

Apribojimai pasibaigus tarnybai (9)

Apribojimai sudaryti sandorius (1)

Artimas asmuo (17)

Atsakomybė už Įstatymo pažeidimą (2)

Atstovavimo ribojimai (6)

Buvusi darbovietė (1)

Darbo kelionės (1)

Deklaravimas (25)

Dovanos ir paslaugos (6)

Interesų konfliktas (38)

kitas asmuo (1)

Kitas darbas (2)

Nesinaudoti pareigomis asmeninei naudai gauti (3)

Nesinaudoti valstybės turtu ne tarnybinei veiklai (2)

Nesinaudoti viešai neskelbiama tarnybine informacija ne tarnybinei veiklai (1)

Papildoma veikla (6)

Pareiga nusišalinti (3)

Prevencinė veikla įstaigose (2)

Privatūs interesai (10)

Sandoriai (1)

Tarnybinės komandiruotės (1)

Tiesioginis pavaldumas (4)

Tyrimai (2)

Vadovai ir pavaldiniai (5)

Viešieji pirkimai (3)

Įstatymo priežiūra ir kontrolė (8)

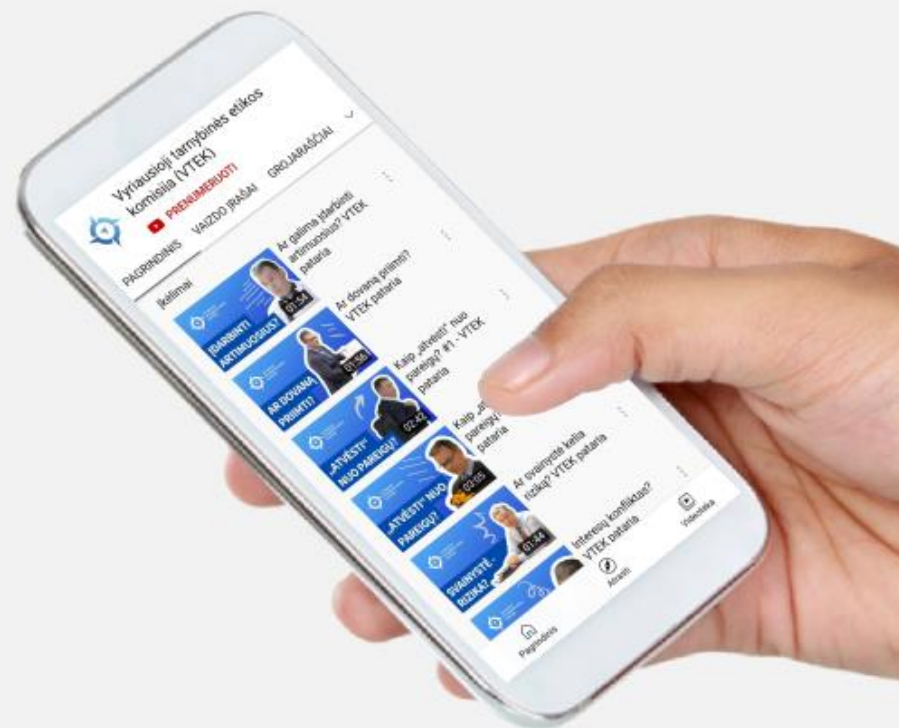
Išsamiau: <https://www.prevencijavtek.lt/>

Norite išvengti interesų konflikto?

Pamatykite dažniausias problemas

Apie 80 proc. VTEK teikiamų rekomendacijų ir atliekamų tyrimų yra susiję su interesų konfliktu. Pamatykite, ar galima priimti dovaną arba savo vadovaujamoje įstaigoje įdarbinti artimuosius, kokią riziką kelia svainystė, kaip tinkamai „atvėsti“ nuo pareigų ir kt.

Išsamiau →

Taip pat: VTEK 2021-12-10 sprendimas „Dėl Rekomendacijų dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo laikymosi kontrolės ir priežiūros patvirtinimo“.

Kaip pranešti apie korupciją?

Atvykti į **STT**
atstovybę

Atsisiųsti
programėlę
„Pranešk STT“

Pranešti
internetinėje
svetainėje
www.stt.lt

Skambinti
(8 5) 266 3333

Rašyti el. paštu
pranesk@stt.lt

Ačiū už dėmesį!

